

Høringsuttalelse til søknad om vannuttak og regulering av Opoftevannet

1 Innledning

Det vises til høring av søknad om vannuttak fra og regulering av Opoftevannet, deres sak 202402420.

Baring Farsund AS søker om tillatelse til uttak av inntil 0,2 m³/s vann fra Opoftevannet, regulering av vannstanden i Opoftevannet med inntil 1,2 meter og slipp av minstevannføring til utløpselven på 0,072 m³/s.

Farsund kommune har flere roller i saken. Kommunen er grunneier ved Opoftevannet og forvalter av det statlig sikrede friluftslivsområdet *Laundal og Bjelland*. Videre eier kommunen vannforsyningsanlegg og kommunal vei som kan bli berørt av tiltaket. Kommunen har også ansvar som offentlig myndighet for naturmangfold, kulturmiljø og arealressurser. Som planmyndighet etter plan- og bygningsloven har kommunen i tillegg ansvar for arealforvaltningen innenfor kommunens grenser.

I kapittel 2 til 6 redegjøres det for forhold kommunen mener er relevante for vurderingen av søknaden. Kommunens samlede vurdering fremgår av kapittel 7.

2 Farsund kommune som grunneier og forvalter av statlig sikret friluftslivsområde

Farsund kommune eier arealer på begge sider av Opoftevannet, samt Laundalsholmen.

Store deler av kommunens eiendommer inngår i det statlig sikrede friluftslivsområdet *Laundal og Bjelland* (FS00000825), som kommunen er forvalter av. Området ble varig sikret for allmennhetens friluftsliv i 1972–1973 og er i overkant av 2 400 dekar.

Laundal er et tilrettelagt friluftslivsområde, med blant annet overnattingsmuligheter, bålhytte og toalettfasiliteter. Området er tilgjengelig til fots via skogsbilvei og stier. Det er også tilrettelagt for adkomst via Opoftevannet, blant annet gjennom flytebrygge ved Laundalstrand og et tilbud med utlån av åtte kanoer gjennom Lister friluftsråd.

Laundal brukes av skoleklasser, organisasjoner og privatpersoner til blant annet leirskole, undervisning, dagsturer og overnatting.

Foruten å fungere som adkomst til Laundal, er Opoftevannet en viktig del av bruken av det statlig sikrede friluftslivsområdet. Brukerne av området benytter blant annet Opoftevannet til kanopadling, fiske og andre vannbaserte friluftaktiviteter.

Vannstanden i Opoftevannet har avgjørende betydning for flere sider av dagens friluftsbruk. Dette gjelder både den vannbaserte ferdselen til og fra Laundal samt bruken av Opoftevannet til vannbaserte aktiviteter knyttet til det statlig sikrede friluftslivsområdet.

Den vannbaserte ferdselen mellom Svindalstjørna og Laundal er avhengig av at forbindelsen mellom Svindalstjørna og Opoftevannet er farbar. Ved lav vannstand kan denne forbindelsen bli vanskelig eller umulig å benytte med kano.

Lav vannstand kan også gjøre det vanskelig eller umulig å benytte Opoftevannet til kanopadling og andre vannbaserte friluftaktiviteter som er en del av bruken av det statlig sikrede friluftslivsområdet.

Søknaden legger til grunn at tiltaket vil ha ubetydelige til svakt positive konsekvenser for friluftslivet. Det vises blant annet til mer stabile vannstandsforhold og bedre fremkommelighet ved utløpet av Svindalstjørna.

Kommunen mener imidlertid at det er usikkerhet knyttet til om tiltaket vil få de virkningene for friluftslivet som søknaden legger til grunn. Til dette kommer at vannstanden i Opoftevannet har avgjørende betydning for flere sider ved bruken av det statlig sikrede friluftslivsområdet som kommunen har ansvar for å forvalte.

3 Farsund kommune som eier av teknisk infrastruktur

3.1 Vannforsyningsanlegg

Farsund kommune har vannforsyningsanlegg på Åpta. Anlegget er basert på uttak fra to bergbrønner.

I perioder med begrenset vanntilgang benyttes en reservevannkilde lokalisert i nærheten av Åptafossen, ved utløpet av vassdraget til sjøen.

Kommunen erfarer at leveransen fra bergbrønnene reduseres i tørre perioder. Driftsdata fra de siste tolv månedene viser at borehullene har gitt vesentlig mindre vann i perioden fra mai til juli/august. Dette indikerer at grunnvannsressursen er sårbar i perioder med begrenset vanntilførsel.

Reservevannkilden ligger nær utløpet til sjøen. Ved lav grunnvannstand og økt belastning på reservevannkilden vil det oppstå inntrenging av sjøvann, noe som vil forringe vannkvaliteten.

Søknaden legger til grunn at tiltaket vil ha ubetydelige konsekvenser for grunnvannsforholdene.

Kommunen mener imidlertid at vannføringen nedstrøms Opoftevannet kan ha betydning for grunnvannsforholdene i området. På bakgrunn av vannforsyningsanleggets sårbarhet i perioder med begrenset vanntilførsel mener kommunen at det er usikkerhet knyttet til hvilke konsekvenser tiltaket kan få for grunnvannsforholdene og kommunens vannforsyning.

3.2 Kommunal vei

Kommunen eier og drifter Svindalsveien langs sørsiden av Svindalstjørna. Kommunal vei benyttes blant annet til adkomst til eiendommer og friluftsområder i området.

Kommunen kan ikke se at søknaden inneholder en særskilt vurdering av om reguleringen av Opoftevannet kan få betydning for vannstands- og flomforhold ved den kommunale veien.

Kommunen mener derfor at det er usikkerhet knyttet til hvilke konsekvenser tiltaket kan få for den kommunale veien, og at dette bør avklares nærmere.

4 Farsund kommune som offentlig myndighet med ansvar for naturmangfold, kulturmiljø og arealressurser

Farsund kommune har som offentlig myndighet ansvar for å ivareta naturmangfold, kulturmiljø og arealressurser som kan bli berørt av tiltaket.

Området rundt Opoftevannet fremstår som lite påvirket av tekniske inngrep og har et tydelig villmarkspreget med høy landskapsverdi.

Kommunens temakart viser registreringer knyttet til naturtyper, artsforekomster og andre naturverdier i og omkring influensområdet. Det er også registrert nøkkelbiotoper og forekomster av rødlistearter i området.

Nedstrøms Opoftevannet ligger Strupåna og tilhørende vassdragsmiljø. Strupåna er registrert med gytebekk i kommunens planverk.

Området ved Svindal er registrert som et viktig sammenhengende kulturlandskap med bevaringsverdig bygningsmiljø.

Kommunens temakart for landbruk viser forekomster av skog med høy og svært høy bonitet, samt særlig viktige sammenhengende jordbruks- og produksjonsområder for skogbruk i deler av området.

Søknaden legger til grunn at tiltaket vil ha begrensede konsekvenser for naturmangfold, kulturmiljø og arealressurser.

Kommunen mener imidlertid at flere av søknadens konsekvensvurderinger ikke er tilstrekkelig faglig begrunnet. Kommunen mener derfor at det er usikkerhet knyttet til hvilke konsekvenser tiltaket kan få for naturmangfold, kulturmiljø og arealressurser i området.

5 Farsund kommune som planmyndighet

Farsund kommune er planmyndighet etter plan- og bygningsloven og har ansvar for den helhetlige arealforvaltningen innenfor kommunens grenser.

Området rundt Opoftevannet er i kommunedelplan for Herad–Spind i hovedsak avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål (LNF). Nærliggende områder ved Svindal er avsatt til spredt fritidsbebyggelse, mens områder ved Åpta er avsatt til blant annet campingformål og offentlig friluftsliv.

Kommunedelplanen inneholder videre temakart og hensynssoner som berører området, herunder temaer knyttet til friluftsliv, naturmangfold, kulturmiljø, landbruk og naturfare. Store deler av Opoftevannet er i kommunedelplanens temakart for friluftsliv registrert som regionalt svært viktig friluftsområde.

Tiltaket omfatter blant annet uttak av vann fra Opoftevannet, regulering av et i dag uregulert vannsystem samt etablering av tekniske installasjoner og tilhørende infrastruktur.

Kommunen mener at tiltaket er i strid med gjeldende kommunedelplan, og at denne motstriden som hovedregel bør løses gjennom planprosess fremfor ved konsesjon som betinger dispensasjon.

6 Nærmere om søknadens hydrologiske vurderinger

Søknaden bygger på hydrologiske vurderinger basert på referansevassdraget Møska i Lyngdal. Disse vurderingene danner blant annet grunnlag for reguleringen av vannstanden i Opoftevannet og den foreslåtte minstevannføringen.

Kommunen mener det er usikkerhet knyttet til om Møska er et tilstrekkelig sammenlignbart referansevassdrag for Opoftevannet og Strupåna. Kommunen viser i denne forbindelse til at utløpet fra Opoftevannet går gjennom Strupåna i en trang dal dannet av en geologisk forkastning. Etter kommunens vurdering kan lokale topografiske og geologiske forhold ha betydning for vannføringen i vassdraget.

Kommunen mener videre at søknaden i begrenset grad belyser vannbalansen i området, herunder eventuelle lekkasjetap og betydningen disse kan ha for vannføringen nedstrøms Opoftevannet.

På denne bakgrunn mener kommunen at grunnlaget for den foreslåtte minstevannføringen bør dokumenteres nærmere.

Kommunen mener det også bør dokumenteres at vannressursen er tilstrekkelig over tid, herunder i perioder med lav vannføring og klimatiske variasjoner.

7 Kommunens samlede vurdering

Kommunen mener at det foreligger usikkerhet knyttet til flere sentrale forhold ved søknaden. Dette gjelder blant annet konsekvensene for friluftsliv, grunnvannsforhold og kommunens vannforsyning, kommunal vei, naturmangfold, kulturmiljø og arealressurser, samt de hydrologiske vurderingene som legges til grunn i søknaden.

Videre mener kommunen at tiltaket er i strid med gjeldende kommunedelplan, og at denne motstriden som hovedregel bør løses gjennom planprosess fremfor ved konsesjon som betinger dispensasjon.

På denne bakgrunn mener kommunen at det ikke bør gis konsesjon på grunnlag av søknaden slik den foreligger.

Dersom det likevel gis konsesjon, legger kommunen til grunn at det fastsettes nødvendige vilkår for å ivareta interesser som kan bli berørt av tiltaket.